

УДК 330. 336

ФІНАНСОВА СТРАТЕГІЯ В КОНТЕКСТІ ПОБУДОВИ КОНКУРЕНТНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ СУЧАСНОГО РИНКУ

В.М. Маховка, кандидат економічних наук. В.О. Зуйков. А.О. Очнев*.

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

*77ant77@gmail.com

© Маховка В.М., 2016.

© Зуйков В.О., 2016.

© Очнев А.О., 2016.

Стаття отримана редакцією 17.06.2016 р.

Вступ. У сучасних ринкових умовах в Україні розроблення фінансової стратегії вже не є особливістю окремих компаній. Вона є необхідністю для всіх учасників бізнесу, які бачать своє завдання в поступальному розвитку і збереженні стійкого становища на ринку. Одночасно фінансова стратегія є одним з найбільш важливих елементів конкурентної стратегії, оскільки реалізація останньої вимагає раціонального розподілення наявних фінансових ресурсів і можливостей.

Постановка проблеми. Мета полягає в дослідженні сутності й особливостей процесу формування фінансової та конкурентної стратегії підприємства й розроблення пропозицій щодо їх реалізації в сучасних умовах господарювання.

Огляд останніх джерел досліджень і публікацій. Сутність фінансової та конкурентної стратегій розглядалась у багатьох працях зарубіжних і вітчизняних авторів, таких як: І. Ансофф [1], І.А. Бланк [3], А.В. Гриньов, О.М. Ястремська [5], Л.Д. Радова, А.В. Череп [5], М.Е. Портер [8], В.П. Савчук [11] та інших.

Але жодна з цих науково-методичних праць не є універсальною, має свої недоліки та не розкриває усієї суті зв'язку фінансової та конкурентної стратегій у сучасних ринкових умовах господарювання.

Основною проблемою є відсутність єдиної послідовності етапів процесу розроблення фінансової стратегії, принципів здійснення фінансового планування і контролю, побудови ефективної системи управління фінансами, які комплексно враховували б різні характеристики сучасних підприємств в умовах жорсткої конкуренції.

Крім того, більшість досліджень присвячена темах фінансової та конкурентної стратегій без їх прямого взаємозв'язку та на прикладах певних суб'єктів господарювання. Тому постає необхідність подальшого дослідження.

Метою статті є розкриття сутності формування та реалізації конкурентної стратегії з урахуванням фінансової стратегії в сучасних умовах ринку.

Основний матеріал і результати. Відмінною рисою сучасної стратегії є її орієнтованість на створення стійких конкурентних переваг для підприємства. Тому конкурентна стратегія повинна:

- 1) визначити провідний тип конкурентних переваг (мінімізація витрат, диференціація або фокусування);
- 2) мати координуючий загальнокорпоративний характер, тобто гармонійно поєднувати корпоративні стратегії окремих стратегічних бізнес-одиниць;
- 3) підтримуватися системою функціональних стратегій (маркетингової, виробничої, фінансової, кадрової, інноваційної, інвестиційної) [9].

Стратегічне управління підприємством передбачає управління, яке пов'язане з постановкою цілей і завдань, орієнтує його діяльність на споживачів, забезпечує гнучке реагування на зміни в зовнішньому та внутрішньому середовищі, що дозволять сформулювати конкурентні переваги та забезпечити розвиток підприємства в майбутньому. Реалізація

стратегічного управління підприємством можлива лише тоді, коли останнє є стратегічно орієнтованим [4].

Процес стратегічного управління передбачає такі етапи:

- 1) аналіз зовнішнього середовища, внутрішніх ресурсів та умов розвитку компанії, результатом якого має стати визначення її стратегічної позиції;
- 2) формулювання місії і вибір довгострокових цілей розвитку;
- 3) визначення основних стратегічних завдань;
- 4) розроблення загальної корпоративної стратегії;
- 5) формування функціональних завдань і стратегій;
- 6) реалізацію заявлених стратегій і контроль їх виконання;
- 7) моніторинг поточних змін бізнес-середовища і оцінювання наслідків їх впливу на розв'язання поставлених завдань;
- 8) прийняття рішень щодо збереження стратегічної позиції стосовно вихідної точки планування, а також подальші дії щодо коригування цілей і т.д. [1]

Розроблення ефективної фінансової стратегії є одним із пріоритетних завдань управління підприємством у сучасних умовах. Це є наслідком того, що реалізація загальної корпоративної і функціональної стратегій вимагає ресурсного забезпечення, можливості та оптимальні шляхи отримання якого можуть бути встановлені тільки в рамках фінансової стратегії організації. Тому можна сказати, що фінансова стратегія – це обґрунтована концепція залучення і використання фінансових ресурсів, що дозволяє створити механізм формування їх необхідного обсягу та ефективного інвестування в активи [3].

Розглянемо основні етапи розроблення фінансової стратегії підприємства.

1. Стратегічний аналіз. З нього починається розроблення фінансової стратегії. Він включає в себе два основних напрями: аналіз зовнішнього (макро- і мікрооточення) та внутрішнього середовищ. Поряд з іншими процедурами проведення стратегічного аналізу передбачає обов'язкове виконання фінансового аналізу, який слід розглядати як процес ідентифікації, систематизації та аналітичної обробки доступних відомостей фінансового характеру. Результатом завершення цього етапу є оцінювання поточного стану підприємства з точки зору наявності внутрішніх ресурсів та умов зовнішнього середовища, які можуть зробити істотний вплив на його розвиток і зміну конкурентної позиції в перспективі. Проведення стратегічного аналізу має дозволити зробити висновки за такими напрямками:

- 1) оцінювання динаміки, чинників і ризиків розвитку цього сегмента ринку в цілому і окремих основних конкурентів;
- 2) оцінювання сильних і слабких сторін підприємства та виявлення ключових факторів, що визначають його конкурентоспроможність;
- 3) оцінювання фінансово-економічного потенціалу підприємства з позиції розвитку конкурентних переваг [13].

2. Стратегічне планування. Провідною передумовою розроблення стратегічного плану, в тому числі й фінансового, є формулювання місії, цілей та завдань, що відбивають ієрархію цілей бізнесу економічного суб'єкта в довгостроковій перспективі. Установлені цілі повинні відповідати ряду таких вимог:

- 1) орієнтації на досягнення заявленої місії;
- 2) конкретності, вимірності в кількісних показниках;
- 3) взаємної узгодженості та відповідності функціональним цілям;
- 4) реальності досягнення.

Як стратегічні цілі фінансово-економічного характеру можуть виступати такі ключові показники розвитку: збільшення ринкової вартості компанії; максимізація частки певного сегмента ринку; максимізація прибутку компанії; досягнення встановлених критеріїв фінансово-майнового стану (наприклад, фінансової стійкості або оборотності).

Постановка функціональних завдань дозволяє перейти до етапу розроблення перспективних фінансових планів. Основна мета тут полягає у визначенні допустимих з позиції фінансової стійкості темпів розширення організації; ключове завдання оперативного і поточного фінансового плану – забезпечення її постійної платоспроможності [7, с. 57].

3. Стратегічний фінансовий контроль. Основними завданнями контролю є:

- 1) визначення кола контрольованих критеріїв і їх показників;
- 2) оцінювання змін, що відбулися, і відповідності цих змін встановленим стандартам;
- 3) виявлення причин фактичних відхилень;
- 4) прийняття рішень щодо коригування розробленої стратегії.

Особливістю стратегічного контролю є отримання відповідей на такі питання: чи є обрана фінансова стратегія адекватною стосовно поставлених стратегічних цілей та чи є можливості практичної реалізації прийнятої стратегії? Аргументовані відповіді дозволять своєчасно виявити проблеми (або неможливість) здійснення обраної стратегії та почати пошук нових управлінських рішень [12].

Розроблення і реалізація фінансової стратегії вимагають наявності ефективної системи фінансового управління, що забезпечує можливість отримання достовірної інформації, здійснення системного моніторингу, а також своєчасного виявлення виникаючих проблем та оптимальних варіантів їх розв'язання. Тому побудова системи фінансового управління, адекватної поставленим стратегічним цілям, є однією з самостійних завдань формування фінансової стратегії [2, с. 174].

Висновки. Підсумовуючи вищесказане, можна зробити такі висновки:

1. Загострення конкурентної боротьби між окремими економічними суб'єктами викликає необхідність розроблення і впровадження стратегічного управління.

2. Фінансова стратегія, що дозволяє забезпечити баланс наявних ресурсів з цілями і завданнями компанії, є одним з найбільш важливих елементів конкурентної стратегії.

3. Розробка фінансової стратегії вимагає виконання стратегічного аналізу, фінансового планування і контролю, а також побудови ефективної системи управління фінансами.

Перспективою подальших досліджень є більш детальне вивчення кожного з етапів розроблення фінансової стратегії в умовах сучасного ринку для подальшого застосування отриманих теоретичних результатів на реальних підприємствах для формування ефективної конкурентної стратегії.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Ансофф И. Стратегическое управление / И. Ансофф. – М.: Экономика, 1998. – 519 с.
2. Бахрамов Ю. М., Глухів В. В. Фінансовий менеджмент / Ю. М. Бахрамов, В. В. Глухів. – СПб.: Питер, 2011. – 496 с.
3. Бланк И. А. Финансовая стратегия предприятия / И.А. Бланк. – К.: Ника-Центр: Эльга, 2004. – 720 с.
4. Бондаренко Н. В. Теоретичні аспекти стратегічного управління підприємством / Н. В. Бондаренко, М. С. Пантелєєв // Вісник НТУ «ХПІ». – 2014. – № 33. – С. 132 – 138.
5. Гриньов А. В. Якість формування фінансової стратегії підприємства / А. В. Гриньов, О. М. Ястремська // Фінанси України. – 2006. – №6. – С. 121 – 128.
6. Ковалев В. В. Основы теории финансового менеджмента / В. В. Ковалев. – М.: Проспект, 2007. – 533 с.
7. Кулик О. С. Фінансове планування діяльності підприємства: історія виникнення та розвитку, сучасний стан / О. С. Кулик // Фінансовий менеджмент. – 2009. – № 5. – С. 51 – 62.
8. Портер М. Е. Конкурентное преимущество. Как достичь высокого результата и обеспечить его устойчивость / М. Е. Потрер. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2006. – 714 с.
9. Портер М. Е. Стратегія конкуренції: методика аналізу галузей і діяльності конкурентів: Пер. з англ. – К.: Основи, 1998. – 392 с.
10. Радова Л. Д. Фінансова стратегія в системі управління підприємством / Л. Д. Радова, А.В. Череп // Держава та регіони. – 2005. – № 2. – С. 130 – 135.
11. Савчук В. П. Стратегии и технологии управления финансами предприятия / В. П. Савчук // Корпоративный менеджмент. – 2008. – № 5. – С. 23 – 37.

12. Уорд К. Стратегический управленческий учет / К. Уорд. – М.: Олимп-Бизнес, 2002. – 435 с.
13. Хорин А. Н., Керимов В. Э. Стратегический анализ / А. Н. Хорин, В. Э. Керимов. – М.: Эксмо, 2006. – 285 с.

REFERENCES:

1. Ansoff Y. Strategycheskoe upravlenye / Y. Ansoff. – М.: Экономика, 1998. – 519 s.
2. Bahramov Ju. M., Gluhiv V. V. Finansovyy menedzhment / Ju. M. Bahramov, V. V. Gluhiv. – SPb.: Pyter, 2011. – 496 s.
3. Blank Y. A. Fynansovaja strategija predprijatija / Y.A. Blank. – К.: Nyka-Centr: Эл'га, 2004. – 720 s.
4. Bondarenko N. V. Teoretychni aspekty strategichnogo upravlinnja pidprijemstvom / N. V. Bondarenko, M. S. Panteljejev // Visnyk NTU «HPI». – 2014. – № 33. – S. 132 – 138.
5. Gryn'ov A. V. Jakist' formuvannja finansovoi' strategii' pidprijemstva/ A. V. Gryn'ov, O. M. Jastrems'ka // Finansy Ukrainy. – 2006. – №6. – S. 121 – 128.
6. Kovalev V. V. Osnovy teoryu fynansovogo menedzhmenta / V. V. Kovalev. – М.: Prospekt, 2007. – 533 s.
7. Kulyk O. S. Finansove planuvannja dijalnosti pidprijemstva: istorija vynyknennja ta rozvytku, suchasnyj stan / O. S. Kulyk // Finansovyy menedzhment. – 2009. – № 5. – S. 51 – 62.
8. Porter M. E. Konkurentnoe preymushhestvo. Kak dostych' vysokogo rezul'tata y obespechyt' ego ustojchivost' / M. E. Potrer. – М.: Al'pyna Byznes Buks, 2006. – 714 s.
9. Porter M. E. Strategija konkurencii': metodyka analizu galuzej i dijalnosti konkurentiv: Per. z angl. – К.: Osnovy, 1998. – 392 s.
10. Radova L. D. Finansova strategija v systemi upravlinnja pidprijemstvom / L. D. Radova, A.V. Cherep // Derzhava ta regiony. – 2005. – № 2. – S. 130 – 135.
11. Savchuk V. P. Strategyy y tehnology upravlenija fynansamy predprijatija / V. P. Savchuk // Korporatyvnyj menedzhment. – 2008. – № 5. – S. 23 – 37.
12. Uord K. Strategycheskyj upravlencheskyj ucht / K. Uord. – М.: Olymp-Byznes, 2002. – 435 s.
13. Horyn A. N., Kerymov V. Э. Strategycheskyj analiz / A. N. Horyn, V. Э. Kerymov. – М.: Эксмо, 2006. – 285 s.

UDC 330.336

Makhovka Viktoriia, PhD in Economics, Assistant Professor, Chair of Tourism and administration. **Zuykov V.O.**, master degree student. **Ochnyev A.O.** master degree student. Poltava National Technical Yuri Kondratyuk University. **Financial strategy in the context of building a competitive business strategy in today's market.** The features of the financial strategy in constructing a competitive business strategy in today's market. The process of strategic management and its stages. The basic stages of the financial strategy of the enterprise as one of the most important elements of competitive strategy. Development of an effective financial strategy is a priority management enterprise in modern conditions. This is due to the fact that the implementation of general corporate and functional strategies requires resource support, opportunities and ways to get the best of which can be set only in the financial strategy of the organization. The financial strategy that ensures balance available resources with the goals and objectives of the company, is one of the most important elements of competitive strategy. Development of financial strategy execution requires strategic analysis, financial planning and control, as well as an effective system of financial management. The purpose of the article is the disclosure of formulation and implementation of competitive strategy taking into account the financial strategy in the current market conditions.

Keywords: competitive strategy, financial strategy, competition, strategic planning.

УДК 330. 336

Маховка Вікторія Михайловна, кандидат економічних наук, ст. преподаватель кафедры туризма и администрирования. **Зуйков Владимир Олегович**, магистрант. **Очнев Антон Александрович**, магистрант. Полтавский национальный университет имени Юрия Кондратюка. **Финансовая стратегия в контексте построения конкурентной стратегии предприятия в условиях современного рынка.** Исследованы особенности финансовой стратегии при построении конкурентной стратегии предприятия в условиях современного рынка. Раскрыт процесс стратегического управления и его этапы, основные этапы разработки финансовой стратегии предприятия как одного из наиболее важных элементов конкурентной стратегии.

Ключевые слова: конкурентная стратегия, финансовая стратегия, конкуренция, стратегическое планирование.

УДК 330. 336

Маховка Вікторія Михайлівна, кандидат економічних наук, ст. викладач кафедри туризму та адміністрування. **Зуйков Володимир Олегович**, магістрант. **Очнев Антон Олександрович**, магістрант. Полтавський національний університет імені Юрія Кондратюка. **Фінансова стратегія в контексті побудови конкурентної стратегії підприємства в умовах сучасного ринку.** Досліджено особливості фінансової стратегії при побудові конкурентної стратегії підприємства в умовах сучасного ринку. Розкрито процес стратегічного управління та його етапи, основні етапи розроблення фінансової стратегії підприємства як одного з найбільш важливих елементів конкурентної стратегії.

Ключові слова: конкурентна стратегія, фінансова стратегія, конкуренція, стратегічне планування.